

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΒ'.

*

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 29 ΤΟΥ ΝΟΕΒΡΗ 1914

*

ΑΡΙΘΜΟΣ 541

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ. Ὁ πόνος τῆς μάννας.
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ. Τὸ χερσόγραφο.
Ι. ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ. Τοῦ περβολιοῦ μας τὰ δοντρά....
ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ. Δεῖλι.
ΑΛΕΚΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ. Ἀμαρυλλίς (σινέχεια).
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ.—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ.—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΟ ΧΕΡΟΓΡΑΦΟ

— Καλησπέρα πάτερ, ἀκούστηκε ἄξαφνα μιά φωνή καὶ μέσα στὴ σιγαλιὰ τῆς ἀγρίας λαγκαδιᾶς ἀντήχησε ὁ γλυκὸς ἦχος ἐνὸς κουδουνιοῦ.

Ὁ πάτερ Γαβρίλης ἀνασέκωσε τὸ κορμί του σκυμμένος καθὼς εἶτανε πάνω σὲ μιά πρασινάδα τοῦ κήπου του καὶ κοίταξε γύρω. Στὴ στήσι αὐτὴ πρόβαλε τὸ κορμί του ἴσιο, ἀψηλὸ, στεγνὸ, στραγγισμένον ἀπὸ τὴς νηστεῖες καὶ τὴς κακοπάθειες τοῦ μοναστηριοῦ, τυλιγμένον μέσα σ' ἕνα πρασινισμένον χοντρὸ ράσο, ποὺ τῆσφιγγε στὴ λιανὴ μέση του μιά πλατεῖα πέτσινη λουρίδα.

Σὲ λίγο φάνηκε ἕνας ἄνθρωπος καθάλα στὸ μουλάρι ἐνῶ ὁ μονότονος ἦχος τοῦ κουδουνιοῦ ποὺ κρεμότανε ἀπὸ τὸ λαϊμὸ τοῦ μουλαριοῦ συνώδευε τὸ φοβισμένον περπάτημά του στὸ φρύδι τοῦ ἀψηλοῦ βράχου.

— Τὴν εὐχὴ σου, πάτερ, φώναξε ὁ ξένος, πηδώντας ἀπὸ τὸ ζῶο καὶ φέρνοντας τὸ χέρι τοῦ καλόγερου στὰ χεῖλιά του γιὰ νὰ τὸ φιλήσῃ. Κεῖνος τράβηξε τὸ χέρι του σὰ νὰ μὴ εἶτανε ἄξιος αὐτὸς γιὰ μιά τέτοια τιμὴ καὶ ὁ μαυρὸς ἦσκιος του ἀπλώθηκε πάνω στὴ πρασινάδα τοῦ κήπου του.

— Καλησπέρα, παιδί μου, ὁ Θεὸς μαζί σου, ψιθύρισε σ' ἕνανε μαλακὸ τόνο, σίγουρα πιά πῶς εἶχε μπροστά του ἕναν καλοκάγαθο ἄνθρωπο ποῦρθε νὰ προσκυνήσῃ τὸ μοναστήρι.

— Ὁμορφο περβολάκι, ἀλήθεια. Κανείς δὲ θὰ περίμενε τέτοια ζουγραφίτσα πάνω σ' αὐτὸν τὸν ἀγριόβραχο, εἶπε ὁ ξένος.

Ὁ καλόγερος κούνησε τὸ κεφάλι του ψαριαστημέ-

νος κάθε φορὰ ποὺ ἀκούγε νὰν τοῦ παινεύουνε τὸ ἔργο τῶν χειρῶν του.

— Βασανίστηκα ἔσο νὰ βρῶ τὸ νερό. Τὸ καλὸ ποὺ εἶ κόποι μου πήγανε χαλάλι. Νερὸ βρέθηκε μπόλικο. Μπόλικο καὶ γλυκὸ. Ἔτσι γίνηκε αὐτὸ τὸ περβολάκι ποὺ βλέπεις. Περνάω καὶ γὰρ τὴν ὄρα μου φυτεύοντας, ποτίζοντας. Τὸ χαίρουνται καὶ οἱ ξένοι. Εἶναι ἕνας κόσμος ἐδῶ μέσα ἡμερὸς, ταπεινὸς ποὺ μὲ νοιώθει καὶ μοῦ ἀποδίδει μὲ βνωμοσύνη τοὺς κόπους μου. Συνεννοούμαστε τόσο κιλὰ, ἀποκρίθηκε ὁ πάτερ Γαβρίλης, κλύδοντας γιὰ νὰ χαϊδέσῃ κάποιο ἄσπρο λευκουδάκι.

Ἐπειτα τὸν ὠδήγησε στὸ πηγάδι μὲ τὸν τενεκεδέλιο κουδῶ, γυρισμένον ἀνάποδα πάνω στὸ σανιδένιο καπάκι.

— Κοίταξε τί βάθος ποῦχει, εἶπε μὲ θαυμασμό.

Ἐβγαλε καὶ νερὸ μὲ τὸν κουδῶ καὶ τοῦ πρόσφερε νὰ πιῇ.

— Πιὲ νὰ δῆς τί γλυκὸ ποῦναι.

Μιλοῦσε γιὰ τὸ νερὸ, γιὰ τὴς πρασινάδες μὲ συμπάθεια σὰ νὰ εἶτανε ψυχωμένα ἔλα αὐτὰ τὰ ἀψυχα ποὺ ἀποτελοῦσαν τοὺς μόνους φίλους του στὸν κόσμον.

— Πᾶμε νὰ δῆς καὶ τὴν ἐκκλησιὰ.

Ἄνεθήκανε μιά στενὴ σκαλίτσα μὲ πολλὰ σκαλακία σκαλισμένα στὸ βράχο. Ἐἷας γκρεμὸς ἔχασκε κάτω ποὺ γεννοῦσε ζιλάδα.

— Κοίταξε, εἶπε ὁ καλόγερος καὶ τοῦδειξε ἀψηλὰ μὴν εἰκόνα τῆς Παναγιᾶς, πάνω ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς ἐκκλησιᾶς, καμωμένῃν ἀπὸ ἄπειρα, μικροῦτσικα, χρωματιστὰ πετραδάκια.

Σπρώξανε τὴ βαρεῖα πόρτα καὶ μπήκανε. Σκοτάδι πίσσα.

— Στάσου νὰνάψω ἕνα κερί γιὰ νὰ δοῦμε, εἶπε ὁ καλόγερος.

Στὸ φῶς τοῦ κериοῦ ποὺ τὸ σήκωνε ἀψηλὰ ὁ πάτερ Γαβρίλης πρόβαλε τὸ ἐσωτερικὸ τῆς ἐκκλησιᾶς, μιά βαθεῖα σπηλιὰ μέσα στὸ βράχο. Νά, τὸ Ἱερό, καὶ τὸ Τέμπλο μὲ τὴν Ὁραία Πύλη. Ὁ καλόγερος ζύγωσε σ' ἕναν τοίχο μὲ τὸ κερί ἀψηλά.

— Κοίταξε δῶ, ψιθύρισε.

Μέσα σὲ κεῖνο τὸ θαμπόφωτο ἔπου ἔλα πείρνανε μὴν ἔκφραση μυστηριώτικη πρόβαλε ἕνας τοίχος ζουγραφισμένον. Θαμπές, δειλὸς προβάλανε οἱ μορφές τῶν ἁγίων μὲ τὰ θλιμμένα πρόσωπα πάνω στὸ μαυρισμένον τοίχο, καὶ ἡ νοτιὰ ποῦδῆκε ἀπὸ τὸ βράχο κυλοῦσε ἀργὰ στὰ κούτελά τους σὰ νὰ εἶτανε ὁ Ἰδρωτὰς τῆς στερητῆς ἀγωνίας. Περτέρω. Σπ. θισμένα ἔλα τὰ κορμιά τῶν ἁγίων, βγαλμένα βαθεῖα τὰ μάτια τους, ποὺ στὴ θέσι τους προβάλανε ἔλα βαθεῖες λακκοῦδες.

— Ὁ Ἀγαρηνός, ὁ Ἀγαρηνός, ψιθυρίζει ὁ πάτερ

Γαβρίλης μπροστά στάγρια σγμάδια πού άφίσάνε οι Τούρκοι στο πέρασμά τους.

— Έδώ είναι τὸ κελλάκι μου, πρόστεσε.

Μιά στενή τρύπα μετξ στο βράχο έφερνε άπό τὸ έκκλησιδάκι στο κελί τοῦ καλόγερου πούπρεπε νά σκύψης γιὰ νά περάσης. Τὸ κεφάλι άκκουμποῦσε στο βράχο πού χρησίμευε γιὰ νταβάνι. Μέσα σ' αὐτὴ τὴν τρύπα όπου δὲν έφτανε μιάν άχτίδα ήλιου γιὰ νά ρουφήξῃ τὴν υγρασία άπό τοὺς τοίχους, πῶς εἴτανε δυνατὸ νά κάθεται άνθρωπος; Σὴ νάνοιωσε τὴν έκπληξή του ὁ καλόγερος πρόστεσε :

— Τριανταπέντε χρόνια βρίσκουμαι δῶ μέσα ἐγὼ πού με βλέπεις. Δόξα σοι ὁ Θεὸς ποτέ μου δὲν εἶπα κεφάλι.

Αὐτὸ τὸ δειπνο τους στο φῶς τοῦ λυχναριοῦ πούφεγγε πάνω άπό τὸ μικρὸ τραπεζάκι. Σὴν εξαϋλωμένο πιά τὸ κορμί τοῦ καλόγερου δὲν ένοιωθε τὴν άνάγκη τῆς τροφῆς. Ἡ προσευκή, τόραμα, εἴτανε γι' αὐτὸνε στοιχεῖα ζωῆς.

— Μπήκα παλληκάρι δῶ μέσα και τώρα άσπρίσανε τὰ μαλλιά μου. Ἐνα μονάχα με νοιάζει. Πῶς δὲ θά βρεθῇ κανένας νά με παρχῶσῃ στή γις σάν πεθάνω. Φοβάμαι μπᾶς και σαπίσω και με φᾶνε τὰ ποντίκια, άναστέναζε ὁ πάτερ Γαβρίλης, μετρώντας ένα ένα τὰ κουκκιά τοῦ μακριοῦ κομπολογιοῦ του.

Ἐπειτα μίλησε γιὰ τὴ ζωὴ του και γιὰ τὰ ιστορικά τοῦ μοναστηριοῦ πού εἰδῶ και έκατὸ χρόνια τὸ χτίσανε οἱ χριστιανοὶ φεύγοντας τὸ λεπίδι τῶν Ἁγερηνῶν. Ὁ ξένος τὸν άκουγε σιωπώντας, ρουφοῦσε τὰ λόγια του πού άνηχούσανε ύποβλητικά μέσα στή βαρειά εκείνη άτμοσφαῖρα . . . . .

Ἐόπνησε. Τὰ μάτια του πέσανε στο λυχνάρι πούκαιγε άκόμα με μιὰ κόκκινη κάφτρα στήν άκρη τοῦ φυτιλιοῦ. Νά εἶχε τάχατες φωτίσει; Εἴτανε άκόμα νύχτα: Ὁ πάτερ Γαβρίλης σκυφτὸς πάνω σ' ένα χοντρὸ βιβλίο άγρυπνοῦσε άκόμα. Τί νά εἴτανε τάχα αὐτὸ τὸ βιβλίο; Κανένα λειτουργικὸ βιβλίο, καμιά Ἁμρτωλῶν σωτηρία, κανένα Ψαλτήρι . . . . Τί νά κάνῃ τώρα; Νά ξανακοιμηθῇ, δύσκολο. Ὁ άγέρας εἴτανε πνιγερός, βαρῦς. Γιατί νά μὴν πιάσῃ καλύτερα κουδέντα πάλε με τὸν πάτερ Γαβρίλη, μιὰ πού κι αὐτὸς δὲν εἶχεν ὕπνο;

Ἐδοῖξε γιὰ νά τοῦ δώσῃ νά καταλάβῃ πῶς ζῦπνησε. Ξανάδηξε. Ὁ πάτερ Γαβρίλης λές κ' εἶχε πετρώσει με τὰ χέρια σταυρωμένα στο στήθος, με τὰ μάτια καρφωμένα στο βιβλίο, με τᾶσπρα μαλλιά του πού φέγγανε στο φῶς σάν άσημένα. Ἐναγκάστηκε νά φωνάξῃ.

— Κάθεσαι άκόμα, πάτερ;

Ὁ καλόγερος γύρισε άργά τὸ κεφάλι του και τὰ μάτια του τὰ χωνεμένα μέσα στίς κῶχες φανήκανε βαρειά, κουρασμένα.

— Διαδάζω, ψιθύρισε.

— Νά σηκωθῶ νά σεῦ κάνω συντροπιά. Δὲν έχω ὕπνο άπόψε, εἶπε ὁ ξένος και πετάχτηκε άπό χάμω.

Πῆρε ένα σκαμνί και κάθησε κοντὰ στο τραπέζι.

— Δὲν κοιμήθηκες; ρώτησε ὁ ξένος.

— Ἐπεςα και πάλε σηκώθηκα. Ἐτσι κάνω πάντα. Πέφτω και σηκώνουμαι. Χρόνος ἢ νύχτα, άποκρίθηκε ὁ καλόγερος.

Τὰ μάτια τοῦ ξένου πέσανε μέσα στο άνοιχτὸ βιβλίο. Εἴτανε ένα παλιό, χοντρὸ βιβλίο, με μεγάλα κόκκινα κεφαλαία πού δείχνανε μορφές ζῶων, με μεγάλες σταλαγματιές πάνω στα φύλλα πού εἴτανε σά, άπό ψιλὸ, φωτερὸ πεσί, μ' ένα γράψιμο άσυνήθστο όπου τὰ γράμματα κολλούσανε τὸ ένα με τὸ άλλο σὲ μιὰ γραμμὴ άτέλειωτη. Τὸ μᾶτι τοῦ ξένου ένοιωσε στή στιγμή πῶς εἶχε μπροστά ένα Βυζαντινὸ κείμενο. Ξιππάστηκε.

— Μπρεῖς, πάτερ, και τὰ διαδάξεις αὐτὰ τὰ γράμματα; ρώτησε με χαμόγελο.

Κείνος στήλιωσε πάνω του τὰ μάτια του σθημένα.

— Θά εἶμουνα σοφὸς άν μπορούσα νά τὰ διαδάσω. Ὅυτε τὰ διαδάζω, οὔτε νοιάθω τί λένε. Μὰ άδιάφορο. Ἐγὼ τὰ αἰστανουμαι, ρουφᾶω τὴν εὐωδιά τους. Αὐτὸ μου φτάνει, εἶπε άκκουμπώντας χαϊδευτικά τὸ σκεθρωμένο χέρι του πάνω στο βιβλίο.

Ὁ ξένος άρχισε νά ξεφυλλίζῃ άργά τὸ βιβλίο με τὰ πέτσινα φύλλα.

— Γιὰ τὴν παλιὰ Ἑλλάδα μιλάει, γιὰ τοὺς άτοκράτορες μας, γιὰ τὴν Ἁγία Σοφία. Ἁγιο, χρυσὸ βιβλίο πού μου γλυκαίνει τίς μέρες μου, εἶπε ὁ καλόγερος.

Κείνος γύρισε και τὸν εἶδε άπορόντας. Ἐποῦς άπό αὐτὰ δὲν εἶλεγε τὸ βιβλίο. Βαγγέλια μόνο εἶλενε μέσα και τροπάρια σὲ άρχαία γλώσσα. Ἐνα παλιὸ βιβλίο με Βυζαντινοὺς χαραχτήρες άπό τὰ πιὸ συνηθισμένα.

— Μοῦ τᾶπε έμένα ὁ γέροντάς μου. Τὸ βιβλίο αὐτὸ εἶναι θησαυρὸς άνεχτίμητος.

Νάν τοῦ φανέρωσῃ τὴν άλήθεια, νά τονὲ βγάλῃ άπό τὴ γλυκειάν αὐτὴ πλάνη πού ζούσε τόσα χρόνια, νάν τοῦ ξηγήσῃ πῶς ὁ θησαυρὸς του, τὸ καμᾶρι του εἴτανε μιὰ κοινὴ πέτρα, εἴτανε ἢ πρώτη σκέψη πού τοῦρθε στο νοῦ. Μὰ έφριξε στή σκέψη πῶς μπορούσε νά πάρῃ στο λαίμὸ του άξαφνα τὸ δυστυχισμένο αὐτὸ πλάσμα πούχε δημιουργήσει τὴν εὐτυχία του πάνω στο φέμμα. Ὅχι. Τέτοιο έγκλημα δὲ θάχε τὴ δύναμη νάν τὸ κάνῃ.

— Διάδασέ μου ένα κομμάτι νά δροσιστῶ, παρακάλεσε ὁ καλόγερος.

Κείνος κάνοντας πῶς διαδάζει άρχισε νάν τοῦ άπαγγέλλῃ κομμάτια άπό τὸ Σοφοκλή πού τὰ διατηροῦσε στή μνήμη του.

— Τί λόγια! Πῶς μοσκοβολᾶνε σάν τὰ λουλούδια.

— Σοῦ βρίσκονται κι άλλα βιβλία, πάτερ; ρώτησε ὁ ξένος γυρίζοντας άλλοῦ τὴν κουδέντα.

Ὁ καλόγερος έφερε τὸ δάχτυλο στο κούτελό του.

— Κάτι θαρρῶ βρίσκεται μέσα σὲ κείνο τὸ ντου-

λαπάκι, ἃ δὲ σάπισαν ἀπὸ τὴν ὑγρασία. Μὰ τί νὰ τὰ κάνης. Ὅλα αὐτὰ δὲν ἀξίζουσαν τίποτις. Ἐδῶ, ἐδῶ εἶναι ὁ θησαυρός.

Κείνος τὸν ἀφῆσε νὰ λέη καὶ τράβηξε πρὸς τὸ ντουλαπάκι, μὴ μικρὴ τρύπα μέσα στὸ βράχο. Εἶτανε περίεργος νὰ γνωρίσῃ τὰ βιβλία ἐκεῖνα ποὺ σάπιζανε στὴν ὑγρασία.

Μουχλιασμένα, σάπια τὰ φύλλα ἀφῆνανε μιὰ δυνατὴ μυρουδιά ποὺ χτυποῦσε στὴ μύτη.

— Τὰ βλέπεις; Δὲ σοῦ τῶπα πὼς δὲν ἀξίζουσαν τίποτις, εἶπε ὁ καλόγερος βλέποντας τὰ βιβλία πάνω στὸ τραπέζακι.

Ὁ ξένος τράβηξε μπροστὰ τοῦ τὸ ἓνα βιβλίο ποὺ ἢ μούχλα ἀφῆνε ἀπάνω του πρασινόλευκες βοῦλες. Μέσα στὰ δυὸ χοντρά χαρτόνια, ποὺ γρησιμεύανε γιὰ ξόφυλλα, δεμένα μὲ χοντρούς, ξεφτισμένους σπάγγους, τὸ βιβλίο λὲς κ' εἶτανε ἓνας νεκρὸς μέσα στὴν κάσσα του. Ποιὸς ἦρθε νὰ ταραξῆ τὸν ὕπνο τοῦ νεκροῦ; Τί ζητοῦσαν ἀπὸ αὐτόν; Γιατί δὲν τὸν ἀφῆνανε ἴσχυον ὅσο νὰ σαπίσῃ τελειωτικά; . . .

Ὁ καλόγερος γυρίζει ἄλλοῦ τὸ πρόσωπό του. Ὁ ξένος διαβάζει. Ρουφάει, τρώει τίς σελίδες λαίμαργα. Διαβάζει ἡρῆς κ' εἶναι φτωχισμένος. Βρίσκεται μπροστὰ σὲ μιὰν ἀποκάλυψη ποὺ δὲν τὴν ἐφανταζότανε. Ἐνας καινούριος, ἀγνωστος συγγραφέας, ἓνας ποιητὴς ἀπὸ τοὺς πρὸ ἀγαπημένους τῶ Μουσῶν!

Πετάγεται ἀπάνω, ἀρπάζει τὸ χέρι τοῦ καλόγερου καὶ ἀρχίζει νὰ τὸ γιομίζει φιλιὰ, τρελλὸς ἀπὸ τὴν χαρὰ του. Κείνος τὸν κοιτάζει σπλαχνικά. Τί ἔπαθε; Μὴν τρελλάθηκε ἀξαφνα;

— Μὰ πὼς; τί τρέχει; ρωτάει.

— Ἐνας ποιητὴς κρύβεται μέσα σ' αὐτὸ τὸ σάπιο, τὸ σαρακοφαγωμένο βιβλίο, ἓνας ποιητὴς ποὺ θὰ μᾶς δοξάσῃ, φωνάζει ὁ ξένος σηκώνοντας ἀψηλὰ τὸ βιβλίο σὰ λάδαρο.

Ὁ καλόγερος ρήχνει μιὰ δισταχτικὰ ματιὰ στὸ βιβλίο σὰ νὰ δυσκολεῦεται νὰ πιστέψῃ τέτοιο πρᾶμα.

— Δὲ μοῦ διαβάσεις νὰ νοιώσω καὶ γὼν τί λέει αὐτὸς ὁ ποιητὴς; λέει.

Ὁ ξένος ἀρπάζει τὸ χερσόγραφο καὶ ἀρχίζει νὰ παγγέλη δυνατὰ, μουσωμένα. Στίχοι ἐρωτικοί, ὑγροί, μαλακοὶ ποὺ γεννοῦνε ἡδονικὲς ἀνατριχίλες μὲ τὴν ὠμὴ γλώσσα τους.

Τρομαγμένος ὁ καλόγερος τοῦ πιάνει τὸ χέρι ποὺ κρατοῦσε τὸ βιβλίο.

— Πάψε γιὰ τὸ Θεό, μὴν προχωρᾶς. Σκέψου ποὺ βρίσκεσαι. Θὰ πέσῃ ὁ βράχος νὰ μᾶς πλακώσῃ, ψιθυρίζει τρέμοντας.

Μὰ κείνος ἀναμμένος τώρα οὔτε θέλει νὰκούσῃ. Θέλει νὰ ρουφήξῃ ὡς τὴν στερνὴν στάλα τὸ δυνατό ποτὸ ποὺ τοῦ προσφέρει ὁ ποιητὴς, νὰ νοιώσῃ τὸ οἶμα του νὰνάθῃ μέσα μέσα στὶς φλέβες του σ' ἓνα μεθύσι Λιουσιακὸ.

Ὁ καλόγερος κλείνει τὰ μάτια του μὲ φρίκη. Αὐ-

τὸ ποὺ παθαίνει αὐτὸς τώρα εἶναι βέβαια μιὰ Σατανική ἐνέργεια. . . . Ἄξαφνα ἀρπάζει τὸ βιβλίο του, τὸ δικὸ του βιβλίο καὶ τὸ σηκώνει ἀψηλὰ σὰν ἓνα σταυρὸ μπροστὸ στὸ Σατανᾶ ποὺ θέλει νὰ τὸν πειράξῃ.

— Ξορκισμένος νάσαι ὁ ποιητὴς σου καὶ τὰ λόγια του. Νά! Αὐτὸ εἶναι βιβλίο, φωνάζει.

Ὁ ξένος δὲν μπόρεσε νὰ κρατηθῇ. Μεθυσομένος γιὰ τὴν μεγάλη ἀνακάλυψή του πήρε τὸ μαχαίρι καὶ τὸ βύθισε βαθειὰ στὴν καρδιά τοῦ καλόγερου.

— Αἱ ἀκουσέ το λοιπὸν καὶ μάθε το, πάτερ, ἀπὸ μένα ποὺ ξέρω. Τὸ βιβλίο σου δὲν ἀξίζει τίποτις. Εἶναι ἓνα κεινὸ βιβλίο ποὺ σὰν κι αὐτὸ ἔχουμε ἀπειρα. Καὶ νὰν τὸ πετάξῃς, δὲ χάνεις τίποτις, φώναξε.

Ἔ! τὰ πικρά, τὰ συλλόγιστα λόγια! Ὁ καλόγερος ἀπόμεινε μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Ἄνθρωπος εἶτανε αὐτὸς ἢ ὁ Σατανᾶς μεταμορφωμένος; . . .

Χιονίζει. Σαπλωμένος ὁ πάτερ Γαβρίλης δίπλα στὸ παραγῶνι βλέπει τὴ φωτιά ποὺ καίει χαρούμενα. . . . Ζοῦσε τόσο εὐτυχισμένα καὶ τώρα παράδερνε σὲ μιὰ μούρη ἀφιδολιά. Ἔτσι λοιπὸν; Ἀλήθεια λοιπὸν πὼς τὸ βιβλίο του δὲν ἀξίζει τίποτις; Ψέμματα λοιπὸν τοῦπε ὁ Γέροντάς του; Δὲν ἤξερε κείνος κ' ἤξερε καλύτερα ὁ ξένος; Μὰ ὁ ξένος εἶναι σοφός. Καὶ μὲ αὐτὸ τί; Θάψῃ αὐτὸς τὸ φίλο του, θάρνηθῇ τὸ σύντροφό του τώρα στὰ τελευταία; Ὅχι! Αὐτὸς δὲν ἀρνιέται τὸ φίλο του. Ψέμματα λέει ὁ ξένος μὲ τίς σοφίες του, δὲν ξέρεῖ τί λέει. Καταραμένη ἡ στιγμή ποὺ πάτησε τὸ πόδι του στὸ μοναστήρι. . . . Καὶ νὰ συλλογιέται πὼς μέσα στὸ κελλί του κρύβει τὸν ὀχτρό, τὸ φεῖδι ποὺ τὸν ἐδάγκωσε. Νά! Ἐκεῖ στὴ γωνιὰ πεταμένο βρίσκεται ἀκόμα τὸ βιβλίο τοῦ ξένου. Σιχαίνεται νὰν τὸ πιάσῃ στὰ χέρια του. Καὶ κείνος φεύγοντας τοῦ παράγγειλε νὰν τὸ προσέχῃ σὰν τὰ μάτια του ὅσο νὰ ξαναγυρίσῃ. Καλὰ. . .

Ζυγόνει στὸ μέρος ποὺ κοίτεται τὸ χερσόγραφο καὶ ἀρχίζει νὰν τὸ τσαλαπατάῃ μὲ ὅλη τὴ δύναμη τοῦ ποδίου του.

— Μὰ ὄχι! Μπορεῖ νὰ ξαναγυρίσῃ, ψιθυρίζει. Χρειάζεται κάτι ἄλλο, κάτι τελειωτικό.

Συλλογιέται. . . . Ἡ φωτιά καίει στὸ τζάκι, ὀξωτὸ χιόνι ὑψόνεται σιωπηλὸ.

— Ἄς κοπιάσῃ λοιπὸν τώρα νὰ καμαρῶσῃ τὸν ποιητὴ του, λέει ἀξαφνα.

Εἶχε πάρει πιά τὴν ἀπόφασή του. Ἀρπάζει τὸ χερσόγραφο μὲ τίς ἀκρὸς τῶν δ. χτυλιῶν του γιὰ νὰ μὴ μολευτῇ καὶ τὸ ἀφῆνει νὰ πέσῃ στὴ φωτιά. Στάχτη τὸ χερσόγραφο!

Σδῆνει ἡ φωτιά καὶ αὐτὸς γλύφει τὸ τζάκι γιὰ νὰ μὴ μείνῃ οὔτε σπυρὶ στάχτη. . . . Ἀνοίγει τὴν πορτὰ. Σκατάδι πιητό. Κάνει τρεῖς φορές τὸ σταυρὸ του καὶ ἀφῆνει τὴν στάχτη νὰ σκορπιστῇ πάνω στὸ ἄσπρὸ χιόνι. . .

ΑΜΑΡΥΛΛΙΣ (*)

ΒΑΤΤΟΣ

Κ' έτσι τὸ στέργω ὅπως τὸ λές τὸ στοιχημα νὰ γείνη.
Ἄξιζει τὸ ξαντίμημα!

ΔΑΦΝΗΣ

Μὰ ποιὸς θεὰ μᾶς κρίνη;

Σκηνὴ Η'.

(Ἄμαρυλλίς καὶ οἱ ἐπάνω)

ΒΑΤΤΟΣ

Ἦν νὰ μιὰ Νύφη ἀπ' τὰ νερά πὺ ὅαν ἀχνὲς πρεβαίνει
Ἄς τὴ φωνάξωμε νάρθη.

ΔΑΦΝΗΣ

Ἦ Νύφη ἀχνοντομένη.

Νεράϊδα λευκαστράγαλη πὺ πρόβαλες μὲ χάρη
Ἔλα νὰ πῆς ἀπὸ τοὺς δύο τὴ δάφνη ποιὸς θὰ πάρη.

ΒΑΤΤΟΣ

Θὰ παρατραγουδήσωμε καὶ δέξου νὰ μᾶς κρίνης.

ΑΜΑΡΥΛΛΙΣ

Τὸν ἄρισμό σας δέχομαι, Νύφης ἂ θετε κρίση.

ΒΑΤΤΟΣ

Νὰ τραγουδήσῃ τὰ πρωτιὰ σὲ παιόνανε τὰ δίνεις;

ΑΜΑΡΥΛΛΙΣ

Ὅποιος ψηλότερο ραβδί κρατάει ἄς ἀρχινίσῃ.

(Μετροῦν τὰ ραβδιά)

ΒΑΤΤΟΣ

Ναί! μὰ τὸν Πάνα! τὰ σουριὰ τὰ δίνω μαζωμένα
τοῦ Δάφνη, ἂν τραγουδήσωμε κ' ἐρθῆ πρὶν ἀπὸ μένα.

ΔΑΦΝΗΣ

Ἄπὸ τὸ Βάττο ἂν νικηθῶ, πῶχω Νεράϊδα μάννα
τοῦ δίνω αὐτὸ τὸ Θεϊκὸ σουραῦλι, μὰ τὸν Πάνα!

ΑΜΑΡΥΛΛΙΣ

Ὅρκίζομαι στὴν Ἄρτεμη πῶς δίκια θένα κρίνω
καὶ γιὰ νὰ ἀρχίσῃ τὴν πρωτιὰ τοῦ τσέλιγγα τὰ δίνω

ΒΑΤΤΟΣ

Ὅταν σκοτεινιάζῃ λῦκε
σὲ βοσκὸ κακὸ μὴν κάνεις
Ὅτε νᾶμπης, οὔτε νᾶβγης
ἀπὸ τὰ σουριὰ τῆς στάνης

Πάνα, τοὺς βοσκούς βοήθη
βόηθα τὸ κάθε σουργὶ τους.
Σπάργωνε καὶ τὰ μαστάρια
πρὶν νὰ μποῦν στὴ ἄρμεγγή τους.

Ἄναστέναξε, ὦ φλογέρα!
καὶ τραγούδησε τὸν πόνο
πὺ ἀπ' τὴς ἑρσοερές ραχοῦλες
μέσα στὴς νυχτιές ἀπλώνω.

Τὸ χρυσὸ μελίτσι, πὲς μου,
ποὺ στὸ φῶς καρφολογάει
τ' ἀνθισμένα τὰ κλωνάρια,
καὶ τὸν μπάτη πὺ λυγάει

τ' ἀσημόφυλλα τὰ Λεῦκα
μέτα στὸ γαλάζιο αἰθέρα
Καὶ τραγούδησε τοὺς ἤσκιους
Καὶ τραγούδησε τὴ μέρα!

ΑΜΑΡΥΛΛΙΣ

Τὴν πρώτη πάντα τὴ σειρά τὴν ἔχουν οἱ μεγάλοι.
Τώρα μὲ τὴν ἀράδα σου καὶ σὺ μικρὸ μου λάλει.

ΔΑΦΝΗΣ

Τὰ κλαριά τριγύρω ἀνθοῦνε
κι' ἀψηλώνει τὸ χορτάρι,
κι' ἀπὸ γάλα εὐωδιασμένο
ξεχειλάει τὸ μαστάρι.

Καὶ τ' ἀρνιά γενεβολᾶνε
καὶ φυτρώνουνε κ' οἱ κρίνοι
στὴς πλαγιές ὅπου πατήσει
τὸ ποδάρι τῆς ἐκείνη!

Τὸ κατσίκι ἀναζητᾶει
τ' ἀπαλότατο τὸ κλῆμα
Κι' ὁ λευκὸς ὁ γλάρος τρέχει
στὸ θαλασσινὸ τὸ κύμα.

Καὶ τὸ μυρὸ χελιδόνι
στὴς σκεπὲς πετάει ἀπὸ κάτω
Καὶ τὸ ὀλόχρυσο μελίτσι
στὸν ἀνθὸ τὸ μυρωδάτο.

Κι' ὁ βοσκός, σὲ μιὰ Νεράϊδα
τρέχει πάντα πὺ δὲ πιάνει
Κι' ὅταν φύγει μ' αὐτὴν σβύννει
καὶ τὸ ποῖδ μικρὸ βοτάνι!

ΑΜΑΡΥΛΛΙΣ

Κ' οἱ δύο τραγοῦδι Θεϊκὸ λαλήσατε μὰ ὡς τόσο
τοῦ Δάφνη ἀξίζει τὴ χλωρὴ τὴ δάφνη αὐτὴ νὰ δώσω!

Μικραπέτα μα

(Ἀκλουθεῖ)

ΑΛΕΚΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

ΤΟΥ ΠΕΡΒΟΛΙΟΥ ΜΑΣ ΤΑ ΔΕΝΤΡΑ

Τοῦ περβολιοῦ μας τὰ δεντρά καρπὸ εἶναι φορτωμένα
Οἱ βυσιניים μαυρολογοῦν οἱ ἀμυγδαλιές λυγίζου
Καὶ οἱ ἐρικιές τὰ κλώνια τοὺς πολὺ τὰ χαμηλώνουν,
Οἱ καϊσιές μὲ τὰ γλυκὶ τὰ κίτρινα καΐσια
Ἄπλώνουν τὰ κλωνάρια τοὺς καὶ καμαρώνουν γύρω
Ἄκαρτερόντας γιὰ νάρθης, Μαρία, στὸ περβόλι,
Ν' ἀπλώσεις τὰ ρουχάκια σου στὸν ἥλιο νὰ στεγνώνουν!

ΙΩΣΗΦ ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ

(*) Κοίταξε ἀριθμ. 539 καὶ 540.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓ'ΑΙΝΕΙ ΚΘΘ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συντρομή χρονιάτικη : Γιά τήν 'Ελλάδα δρ. 10. Γιά τὸ ἔξωτερικὸ φρ. χρ. 12 50.—Γιά τίς ἐποχίαις δεχόμεστε καὶ τρίμηνας συντρομῆς (3 δρ. τὴν τριμηνία).—Κανένας δὲ γράφεται συντρομητῆς ἢ δὲν προπληρώσει τὴ συντρομῆ του Γιά τὸ 1916 ἡ συντρομῆ ὀρίστηκε σὲ 20 δρ. φρ. τὴ χρονία.

20 λεπτά τὸ φύλλο.—Τὰ περασμένα φύλλα πουλιούνται σὲ γραφεῖο μᾶς διπλῆ τιμῆ.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήνα σ' ὄ. α τὰ κίοςκια καὶ σὲ βιβλιοπωλεῖο Βασιλείου (ὁδὸς Σταδίου 42)

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

ΤΗΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ σὲ τὸ ἄρθρο τοῦ συνεργάτη μας Παβλίδ, «Οἱ κίτρινοι πατριώτες», πού τυπώθηκε σὲ φύλλα 536 καὶ 537, τὴν ἔδωσε ὁ ἴδιος ὁ Πρωθυπουργὸς μέσα στὴ Βουλὴ, στὴ συζήτησιν γιά τὴ δασμολογικὴ ἀφομοίωσιν τῆς Μακεδονίας. Ὁ κ. Βενιζέλος συμφώνησε πέρα πέρα μὲ τὸ συνεργάτη μας καὶ ἀναγνώρισε πὼς ὁ πατριωτισμὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ τύπου τῆς Σχλονίχης εἶναι κολοκυθένιος, ἀφοῦ οἱ φημεριδογράφοι ἐκεῖ, εἴτε ἀπὸ ἀλαφρότητα, εἴτε γιά τὴν ἀναθεματισμένη τὴν κυκλοφορία, καταγίνονται νὰ χωρίσουνε θανάσιμα Ἕλληνας κ' Ἑβραίους, ἀντὶ, ὅπως ἔπρεπε, νὰχουν κύριο σκοπὸ τῆς ἀρθογραφίας τους τὸ πὼς νὰ καταφέρουν τὸ μεγάλο καὶ ἀληθινὸ πατριωτικὸ αὐτὸ κατόρθωμα, ὥστε ἔλ' οἱ Ἑβραῖοι καὶ οἱ Βούργαροι καὶ οἱ Τούρκοι ἀκόμα, πὺ ἀπομείνανε στὴ Μακεδονία, νὰ γίνουν Ἕλληνας, ἀπὸ ἀγάπην καὶ ὄχι ἀπὸ πίεσιν καὶ καταδίωξιν.

Μὰ ποιὸς Ῥωμῆος δημοσιογράφος, ὄχι τῆς Σχλονίχης μοναχὰ μὰ καὶ τῆς Ἀθήνας ἀκόμα, συλλογιέται ποτὲ πλατύτερα ἀπὸ τὴν κυκλοφορία του!

ΤΟ ΑΡΘΡΟ τοῦ Ρήγα Γκόλφη γιά τὴν «Ἀθῶα ἁμαρτωλῆ» πού δημοσιεύθηκε σὲ περασμῖνο φύλλο, ἔκαμε βαθιὰ ἐντύπωσιν. Ἀπὸ τὰ πολλὰ γράμματα πὺ λάδαμε, δημοσιεύσαμε ἕνα, τοῦ Πάνου Τράτα, στὴν «Καινὴ γνώμη», καὶ τᾶλλον, πὺ τῶστειλε ὁ Καρθαῖος σὲ τὸ Γκόλφη, ἔδῶ.

Ἀγαπητὲ κ. Ρήγα Γκόλφη,

Τὰ συχαρήκια μου γιά τὸ σημερινὸ ἄρθρο σὲ «Νομῖα». Εἶναι καιρὸς νὰ βγοῦνε μερικοὶ θαρρετοὶ καὶ εἰλικρινεὶ ἄνθρωποι νὰ βάλουνε τὰ πράματα στὴ θέσιν τους καὶ νὰ πασκίσουνε νὰντιδρῶσουνε στὴ μορφινομανία πὺ μᾶς ἔχει πιάσει. Εἶναι γνωστὸ πὼς ἡ κατάχρησιν αὐτῶν τῶν ναρκωτικῶν φέρνει μαλάκωμα τοῦ μυαλοῦ καὶ παράλυμα ἠθικὸ καὶ ψυχικὸ. Σὰ κρουσταλένιο νερὸ πίνουμε τὰ λιγοστὰ λόγια

σὺν τὰ δικά σου, δσοὶ θέλουμε νὰ γιαιτρευτοῦμε ἀπὸ τὸ χαῦνωμα πὺ μᾶς ἔφεραν οἱ καπνοὶ, πὺ μέσα σ' αὐτοὺς ἐξήσαμε ἀπὸ παιδάκια.

Ἡ αὐτοκτονία τῆς νιᾶς κοπέλλας στὴν «Ἀθῶα ἁμαρτωλῆ» μὺ φαίνεται τερατώδην **δολοφονία**. Καὶ συλλογιέμαι, ὅτι μὲ τὴν ἴδια ψυχολογία ἔπρεπε ν' αὐτοκτονήσουνε ὅλοι οἱ βασιλιάδες καὶ οἱ αὐτοκράτορες, πὺ ἔχουνε τώρα πόλεμο ἀναμεταξύ τους, καὶ πρῶτος πρῶτος ὁ Κάιζερ, πὺ ἔχει τὸ μισὸ τοῦ αἵμα ἐγγλέζικο. Ἀλλὰ ἔχασα, οἱ δυνατοὶ ἔχουνε ἄλλην ἠθικὴ : Ἀτὰ τὰ φαγιά καὶ τὰ πιωτὰ εἶναι γιά τὰ στομάχια πὺ χωνεύουνε τὴ φασουλὰ καὶ τὸ γαιχνί... Ἐνα εἶναι θετικὸ : ὀλόκληρο τὸ περίφημο σύστημα, πὺ κυβερνάει τ' ἄνθρωπινα, εἶναι θεμελιωμένο στὴ βλακία, πὺ μὲ τὴσιν τέχνην καὶ τὴσιν τέχνας καλλιεργεῖται σὲ πλήθη...

Ἀθήνα 22 Νοέμβρη 1914.

Δικός σας

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

Ἡ «Ἐστία» κτὰγγεῖλε τὴν περασμένη βδομάδα πὺς τέσσερις Πειραιῶτες ἀλευράδες, ἤγουν ἀλευρέμποροι, γιά νὰ κερδίσουνε παράνομα τέσσερις ψωροχιλιάδες, δὲ δῶσανε σὲ τὸ ἐμπόριο τὴλεύρια πὺχανε, κ' ἔτσι ὁ κοσμάκης στερήθηκε τὸ ψωμὶ τὴν περασμένη Κεριακή.

Ἡ «Ἐστία» κτὰγγεῖλε τὴν πράξιν, μὰ δὲν ἀνάφερε καὶ τὰ ὀνόματά τους. Καὶ φέρθηκε πολὺ νοικοκυριστικά. Ἀλευρέμποροι εἶναι αὐτοὶ, ὄχι παῖξε γέλασε, καὶ δὲν ἀξίξε: νὰ ρεζίλευτοῦνε καὶ ἄς κλέψανε— γιάτι κλεψιά εἶναι ἡ πράξιν τους— τέσσερις χιλιάδες. Ἄν ἔκλεβε ἕμωσ κενένας φτωχὸς ἕνα καρβέλι ψωμὶ γιά νὰ σώσει τὰ παιδιὰ του ἀπὸ τὴν πείνα, τὸνομά του θὰ φιγουράριζε φαρδὶ πλατὶ σ' ὅλες τίς ἐφημερίδες, καὶ φυσικά καὶ στὴν «Ἐστία».

Ο ΠΟΝΟΣ ΤΗΣ ΜΑΝΝΑΣ

Ἡ δημοσιὰ γελοῦμένη καὶ τὸ χωριὸ ἀγαλιάζει καὶ χύνεται γιά νὰ δεχτῆ τὰ ὄρατα τὰ παλληγάρια πὺ φέρνουνε ἀπ' τὸν πόλεμο τὴ δόξα σὲ τὸ πλευρὸ τους, καὶ φέρνουν σὲ σπιτάκι τους γιορτῆς καὶ περηφάνεια. Χαρὰ στὴ μάνα πῶπαιξε τὸ γιὸ καὶ τὸν κερδαίνει, χαρὰ στὴν κόρη σήμερα πὺ βρῖσκει τὸν καλὸ της. Καὶ μοναχὴ ἡ Θανάσινα ἡ μαῦρη δὲ γέλαει, καὶ ὅτιοι λεβέντη καὶ ἄν ἰδῆ, σέ·εται καὶ ρωτάει. «Μὴν εἶδες σὺ τὸν Τύσο μου σὺν πείτανε; γιά πὺς μου τὰ λόγια του τὰ ὑστερα καὶ πὺ τὸν ἔχουν θάψει; καὶ ἄν θέλεις καὶ σημάδια του, ἐγὼ νὰ σοῦ τὰ δώσω. Εἶδες τὸ πῶς ὁ αὐγερινὸς μὲς σ' ἄστρα ξεχωρίζει; ἔτσι καὶ τὸ παιδάκι μου βασίλευε μὲς σ' ἄλλα. Τὴν ὄψη ἔχε κίταστρη, κορμὶ κυταρισμένο, διαμάντια εἶταν τὰ μάτια του, καρδιὰ ροδιοῦ τὸ στόμα. Κι' ὅταν στίς πλάτες ἔρριχνε λεβέντης τ' ἄρματά του, λὲς κ' εἶταν ῥήγας κ' ἔλυωναν οἱ λιγεροὶ μπροστά του. Τέτοιο παιδὶ μὺ σκότωσαν... ἡ μαῦρη τί νὰ γένω πῶσβυσε ὁ ἥλιος γιαι' ἐμὲ καὶ στένεψεν ἡ πλίσιν;...» Τῆς μάνας τὸ παράπονο σὲ μοιρολόι σπάει, καὶ σὲ τραγῶδια τῆς χαρᾶς, ἴσο βαρὺ βασταίει.

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

Η F. S. O. ΤΗΣ ΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Φίλε «Νουμά»,

Ὁ φίλος Π. Παβλίδης στοὺς «Κίτρινους Πατριώτες» του, πού δημοσιεφτήκανε στὰ 536 καὶ 537 φύλλα τοῦ «Νουμά» εἶπε ὅτι κάθε καλοσυνεϊδής καὶ φωτισμένος ἄθρωπος σκέφτεται γιὰ τὸ Σωματεῖο ἀπὸ τῶν προλετάριων, πούναί ἐνα ἀπὸ τὰ καλύτερα τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἀπὸ τὰ λίγα ἀναγνωρισμένα ἀπὸ τὴν «Internationale» στὶς Μπρυξέλλες.

Δὲ μένει τώρα δὲ παρὰ νὰ εἰπωθῆ κ' ἐκεῖνο πού σκέφτονταν καὶ ἡ Κυβέρνησί μας ἡ ἴδια γιὰ τὴ «Φεντερατσιόνα» ὡς τὴ στιγμή πού βρεθήκανε κάτι ἐπιτήδειοι νὰ νομίσουνε πὼς μποροῦνε νὰ τραβήξουνε ὄφελος ἀπὸ τὸ διασυρμὸ τοῦ Σωματείου ἀπὸ τοῦ μόνου του ἁμαρτία εἶτανε νὰ παρτίζεται ἀπὸ Ἑβραίους.

Τ' ὄργανο τῆς Ἑλληνικῆς Κυβέρνησης, ἡ «Liberté», σ' ἐνα ἀπὸ τὰ πρῶτα-πρῶτα νούμερά του—τὸν καιρὸ ἴσχυ-ἴσα, πού οἱ συντάχτες του εἶταν ὑπάλληλοι τοῦ «Γραφείου τοῦ Τύπου» καὶ δὲν ἔδωκανε γραμμίτσα μοναχὴ στὶς κολόνες τῆς φημερίδας ἀφτῆς δίχως τὴν ἔγκρισή τοῦ διεφθοντῆ τοῦ Γραφείου τοῦ Τύπου, δημοσίεψε τὰ κολούθα κάτω ἀπὸ τὸν τίτλο «Chez les Socialistes».

«Υπάρχουνε τὸ λοιπὸν σοσιαλιστὲς στὴ Σαλονίκη;»
 «Μάλιστα» ἀλλ' οἱ πιὸ καλύτερα ὀργανωμένοι μέσα
 «στὴν Ἑλλάδα καὶ μέσα σ' ἐλὴ τὴν Ἀνατολή...»
 «Εἶναι τριάντα δυὸ χιλιάδες ἀπάνου-κάτου, χωρισμένοι
 «σὲ δεκοχτὼ συνδικάτα, πού ἀποτελοῦνε τὴ σοσιαλιστικὴ
 «ἀφτὴ «Φεντερατσιόνα» τῆς Σαλονίκης. Ἐνας ἑνας
 «ρωμιὸς σοσιαλιστὴς πρώτη φορά μού τόμαθε καὶ ξεφραζότανε
 «μὲ τὸ μεγαλύτερο θαυμασμὸ. Ἐνας φίλος ἄλλος
 «πάλε εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μ' ὀδηγήσῃ στὸ «Κλιούμπι».
 «Γιατί, ξέρετε, ἔχει καὶ Club σοσιαλιστικὸ.
 «Μόνου, πού δὲ βρίσκονται σ' ἀφτὸ παρὰ οἱ πρῶτοι τῆς
 «παρτίδας, οἱ διαλεχτοὶ κ' οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Συνδικάτων.
 «Ἔτσι, στὴν πρεπούμενη ὥρα, στὴ στιγμή πού θὰ
 «χρειάζεται, ὀλάκερο τὸ σοσιαλιστικὸ ἀσκέρι μπορεῖ
 «νὰ κουνιθῆ σ' ἐνα νόημα ἀπὸ τὸ Club ἀφτὸ...
 «Ἀπὸ τὰ δεκοχτὼ συνδικάτα, τὸ μεγαλύτερο εἶναι τὸ
 «Συνδικάτο τῶν Καπνεργατῶν μὲ τὶς 4—5.000 συντρόφους.
 «Ἡ παρτίδα ἔχει κ' ὄργανα δημοσιογραφικὰ, δικὰ τῆς,
 «τὸ «Ἀδάντι», πού ξεδέδει περισσότερα φύλλα ἀπὸ
 «κάθε ἄλλη φημερίδα τῆς πόλης μας...
 «Διάλεξες, βιβλιάρικια, βιβλία λαϊκὰ, «μπροσιούρες»,
 «κ. παρ. βοήθουνε τὸ ἔργο τῆς προπαγάντης καὶ φωτίζουνε
 «τοὺς ἐργάτες στὰ δίκια τους, μὰ καὶ στὶς ὑποχρεώσεσ
 «τους. Τὸ διάλεγμα τῶν προσώπων, πού θὰ παρτίζουνε
 «τὸ Club, γίνεται μὲ πολλὰς προφύλαξες καὶ μὲ πολλὴ
 «λεπτὴ φροντίδα γιὰ νὰ ποζέβεται ὁ θό-

»ρυθμὸς, πού τὸ προγγυόμενον καθεστὼς—ἡ Τουρκιὰ—
 «δὲν ἀγαποῦσε. Μὰ οἱ σοσιαλιστὲς, μὲ τοὺς ὁποίους
 «μίλησα στὸ Club, ἀφτὸ τὸ πρᾶγμα τὸ ξηγᾶνε ἔτσι:—
 «ἴθε ἀφτοί, πού ἔρχονται στὸ «Κλιούμπι», πού εἶναι,
 «σὰ νὰ λέμε, τὸ Στρατηγεῖο μας, νὰ ἔχουνε φωτεινὴ
 «καθάρια συνείδηση τῶν ἀρχῶν μας.— Πῶς μποροῦσε
 «μὲ τὴν Τουρκικὴ διοίκηση, ρώτησα, νὰ βεστάξῃ καὶ
 «νὰ προδέξῃ τὸ «Κλιούμπι»;— Τὰ ἐμπόδια, ἀλλήθεια,
 «δὲ λείπανε, οὔτε οἱ σκοτούρες. Μὰς ἐπιηγήσανε,
 «μὰς ἀκολουθήσανε, μὰς παρξομένεσαν...
 «Ἦτανε ἀπὸ καιρὸ διαλυμένο τὸ «Κλιούμπι» μας, ἀν
 «δὲ διαμαρτύρουσαν κάθε φορά οἱ σύντροφοί μας τῆς
 «Ἑβρώπης. Ἀφτοί σὲ κάθε περίσταση μὰς δείξανε
 «τί θὰ πῆ «ἀλλήλεγγύη».— Ἦστε λοιπὸν ὑπερεφκαριστι-
 «μημένοι μὲ τὸ ἀλλαγμὰ τοῦ πολιτεύματος ἐδῶ;—
 «Βέβαια, ἐλπίζουμε τώρα νὰ δυναμώσουμε καὶ νὰ προ-
 «ουδέψουμε ἐλέφτερα, μ' ἀνοιχτὸν ἀγέρα, νὰ καλυτερέψου-
 «με τὴ θέσῃ μας, νὰ δουλέψουμε καὶ γιὰ τὴ συνεννόηση
 «τῶν βαλκανικῶν ἐθνῶν. Ἀφτὸ τὸ τελευταῖο μάλισ-
 «τα στὸ πρόγραμμὰ μας τὸ κρατήσαμε πάντα μ' ἐπι-
 «τυχία. Ἡ παρτίδα μας τόντις ἀποτελεῖται ἀπὸ διάφορα
 «ἐθνικὰ σώματα πού οἱ ἀρχηγοὶ τους δουλέουνε νὰ
 «φέρουνε τὴν εἰρήνη ἀνάμεσα τῶν διάφορων φυλῶν.
 «Τελεφταῖα οἱ Ἕλληνες συντρόφοί μὰς βοηθήσανε
 «νὰ φέρουμε τὴν ὀμόνοια ἀνάμεσα στοὺς Ἕλληνες κ'
 «Ἑβραίους τῆς πόλης μας. Τὸ ἔργο μὰς εἶναι ἔργο
 «ὀμόνοιας καὶ εἰρήνης.— Ποιὰ εἶτανε ἡ στάση σας
 «μὲ τὸν Ἑλληνοτουρκικὸ πόλεμο;— Δὲν μπορούσαμε
 «νὰ μαστε μὲ τὸ χύσιμο τῶν αἱμάτων... Δικαμαρτυρηθή-
 «καμε γιὰ τὶς ἐχτροπραξίεσ ἔχοντας κατὰ νου μὴ φιλικὴ
 «λύση μεταξὺ τῶν βαλκανικῶν ἐθνῶν. Τώρα πού ὁ
 «πόλεμος ἔδωκε ἀποτελέσματα καλὰ γιὰ τὴν
 «λεφτεριά, ἐφοκάμαστε μὴ παντοεινὴ συνεννόηση
 «μεταξὺ τῶν Βαλκανικῶν καὶ ἀκόμα καὶ τῆς Τουρκιᾶς.
 «Χωρὶς συνεννόηση, θὰ ξεσκίζονται γιὰ πολὺν καιρὸ
 «ἀκόμα οἱ Βαλκανικοὶ λαοί.— Τί λογῆς εἶτανε οἱ
 «σκέσεσ σας μὲ τοὺς Νεότουρκους;— Εἶμασταν τῆς
 «Ἀντιπολίτεψης. Συνεργαζόμεσταν μὲ τὸ Ἑλληνικὸ
 «κόμμα καὶ μὲ τὸ Βουρζάρικο. Κατατρέχαμε τοὺς
 «Νεότουρκους, τῶν ὁποίων ἡ ἀνελευθέρια καὶ ὁ γλίθιος
 «σωδονισμὸς εἶτανε πράματα φανερά καὶ μὰς κατατρέ-
 «χανε κ' ἀφτοί. Ἡ παρτίδα μὰς, σηματισμένη τὸ
 «περισσότερο ἀπὸ Ἑβραίους, εἶχε σκοπὸ τῆς πάντα
 «νὰ μερδικλώσῃ τοὺς Νεότουρκους.— Ἄν πιστέψουμε
 «ἑμῶσ μερικὲσ φημερίδεσ, οἱ Ἑβραῖοι εἶτανε ὄλοσ
 «μὲ τὸ μέρος τῶν Νεότουρκων.— Ἄν πιστέψῃ κανεὶς
 «τὶς κίτρινεσ φημερίδεσ, θὰ πιστέψῃ ὄλα τὰ κακὰ
 «τὰ ψέματα.— Τί μπορεῖτε νὰ πῆτε γιὰ τὴν τωρινὴ
 «διοίκηση;— Ἀναγνωρίζουμε τὶς προσπάθειεσ τῆς
 «για τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴν ὀμόνοια. Ἄλλ' ἑμᾶσ,
 «τὸ ἔργο μὰς, ξέχωρα ἀπ' ὄλα, εἶναι ἡ κοινωνικὴ
 «ἀνὀρθωση. Ξέροουμε ἐκεῖνο πού ἡ Ἑλλάδα ἀφτέρω-
 «μητα ἔκανε γιὰ τὴν τάξῃ μὰς...
 «Τραγούδια «ἀρήφιλα» καὶ χαρωπὰ πατάξανε τὴ
 «στιγμὴ ἀφτὴ τοὺς ζωντανούς τοὺς τόνους ἀπὸ τὸ κά-

τω πάτωμα, όπου τους καλούς συντρόφους, τους κα-
 »κόμους προλετάρους, παράπαιρνε ο έθουσιασμός
 »του δικίου τους... Κατέβηκα να δω τὸ μελίσι των
 »ἐργατῶν, πὸν ἢ φυσιογνωμία τους δὲν εἶχε τίποτε
 »τὸ τραμηχικό. Εἶταν ἄνθρωποι, ἄντρες καὶ παιδιὰ,
 »χωρὶς ἀξιώσεις, πὸν μόνο νειρεδόντουσαν μιὰ ζωὴ ἄ-
 »θροπινότερη, ὕστερα ἀπὸ τοὺς κόπους καὶ τὸν κάμα-
 »το τῆς καθημερινῆς βαρειᾶς δουλειᾶς.

Μὴ τῆρα καὶ ἡ «Liberté», πὸν τῆραρε ἀπὸ εἶ-
 τνε ἔργον τοῦ Σαντάσκη;

Σαλονίκη—Νοέμβριος 15, 1914 **FRANC-PARLER**

“ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ,”

«Φίλε Νουμά»,

Ἡ πατρίδα τοῦ κάθε ἐκμεταλλευτῆ, ἡ πατρίδα τοῦ
 κάθε κοίταροπακάλι, τοῦ κάθε ἀστοῦ πὸν βρήκε τὴν
 περίστασιν νὰ πιαστῆ ἀπάνω τῆς γιὰ νὰ κερδίσει, εἶχε
 παραυμνηθεὶ τὴρα τελευταία ἀπ’ τὰ δυνατὰ ξεροκάλα-
 μα τοῦ τόπου μας. Ἐπιστρατεία γενικὴ στὸ θέατρο.
 Κάθε εὐγενικὸς κύριος χρέος τοῦ πατριωτικὸ ἔαρρεψε
 νὰ μᾶς σκεπᾶσει μὲ ἅγιο-στέφανα τοὺς δύο τελευταί-
 οὺς πολέμους. Ζητωκραυγὲς στὸ θέατρο, οὐρανόψηλα
 «οὐρρά» στὸν ἀπτικὸ τύπο. Καὶ νὰ ἡ δυνατὴ συγχορμὴ
 γροθιὰ πὸν σκαλεύει, ἂν ἔχει γκρεμίζει, μερικὰ εἰδωλα.
 Στὸ φύλλο τῆς περασμένης σου βδομάδας ὁ Γκόλφης
 Γκόλφης, γιομάτος ζωὴ καὶ ἐπαναστατικότητα, μᾶς
 δίνει νὰ ρουφήξουμε ἀπ’ τὸ λαγαρὸ νερὸ τῆς ἀλήθειας,
 νὰ νοιώσουμε ἀληθινὰ μιὰν ἄλλη πατρίδα—πατρίδα
 ἀγνή, ἀληθινὴ, δίκαιη, δίχως σύνορα, δίχως . . . πατριω-
 τικὰ ἔργα . . . Ἐτὴν Κεριακὴ τ’ ἀπόγευμα πὸν ἔτυχε νὰ
 βρισκῶμαι στὸ Σοσιαλιστικὸ Κέντρο τῆς Ἀθήνας σὲ
 συμμάζωξιν μορφωμένων προλετάρων πὸν χουνο νοιώσει
 βαθεῖα τὴν πάλιν τῶν τάξεων, τὸ πνίξιμό τους ἀπ’ τὸ
 κεφαλοκρατικὸ καθεστῶς, μ’ ἐκπλαξή μου ἄκουσα
 νὰ κουδενιάζεται τὸ ἄρθρο τοῦ Γκόλφης γιὰ τὰ «Πα-
 τριωτικὰ ἔργα».

Πιχρὸν ἀπ’ τὸ στόμα, ἐνὸς ροζοχέρη ἐργάτη, τὰ λό-
 για καὶ τὰ ρίγιν στὸ χαρτί:

— Ἀλήθεια! Πατρίδα γιὰ μᾶς δὲν ὑπάρχει. Μό-
 νον οἱ μπουρζουάδες ἔχουνε, γιὰτὶ μόνον τὰ δίκαια
 τους διαφεντεύει. Τὶ κερδίσαμε ὕστερα ἀπὸ δύο πολέ-
 μους! Τὸ κέρδος ἔλο στὴν κυριαρχοῦσα τάξιν τρά-
 βηξε! Πάλι ἡ ἐργασία ξεζουμώστηκε ἀπ’ τὸ κεφα-
 λαίο. Πάλι τὸ αἷμά μας χύθηκε γιὰ νὰ πίνουσι τὸ σπᾶ
 τους οἱ πατριώτες! Ἄ! τὸ ἄρθρο τοῦ Γκόλφης θὰ τὸ
 θυμοῦμικτε πάντα, ὅπως καὶ τὴ μετάφραση του,
 τοῦ «Λιθὴν Σοσιαλιστικὸ ὕμνου», πὸν χουνο πάντα
 στὰ χεῖλια μας!

Ἀθήνα, 24.XI.1914

ΠΑΝΟΣ ΤΡΑΤΑΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

RENAN: «ΟΙ ἈΠΟΣΤΟΛΟΙ», μετάφρ. Μπ. Ἀννίνου
 (Φιλοσοφικὴ καὶ Κοινωνιολογικὴ Βιβλιοθήκη Γ. Φέξη)
 1914, δρ. 5. Τὸ βιβλίον τοῦτο δὲ χρειάζεται ξεχωριστὴ σύ-
 σταση. Ὅσοι ἔχουνε διαβάσει τὸ «Βίον τοῦ Χριστοῦ» καὶ
 τῶλλα βιβλία τοῦ Ρενάν κ’ ἔτσι ἔχουνε γνωριστῆ μὲ τὸ
 γοητευτικὸ τοῦ ὕφους, θὰ θελήσουνε νάποχτήσουν καὶ τὸ και-
 νόφρον βιβλίον τοῦ Γάλλου φιλοσόφου.

K. A. ΦΩΤΑΚΗ: «Καινούρια διηγήματα» Ἀθη-
 ναι, 1915, δρ. 2. Εἶναι βιβλιαράκι πὸν τοῦ ἀξίζει κάποια
 προσοχή, ἂν καὶ ὁ συγγραφέας τους, σὰ νέος φυσικὰ πὸν θά-
 ναι, σκοντάφτει κάπως καὶ στὴν τεχνικὴ ἀφήγησιν καὶ στὴ
 γλώσσα, δὺ ἀπαραίτητα χαρίσματα πὸν ἀποχτιοῦνται μὲ
 τὸν καιρὸ καὶ μὲ τὴ δουλειά.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ I. ΖΗΖΟΥ: «Τὰ ἀνάποδα τοῦ κό-
 σμου». (Πρακτικὴ λαϊκὴ φιλοσοφία, Ἀθήναι, 1914, δρ.
 2). Τὸ βιβλίον τοῦ κ Ζήζου εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα ἀπὸ τὰ ἀνάπο-
 ποδα τοῦ κόσμου, γιὰτὶ θέλει νὰ φωτίσει τὸν ἐργάτη... μὲ
 τὴν καθαρεύουσα.

ΔΕΙΛΙ

Ἀνήμερον ἡ φρονικὰ τὸ θεῖον ἀνάστημί της,
 μὲ ὁ γεροπλάτανος σοβαρὸς ἔγεννε πρὸς τὴ γῆ
 κα’ ἐφύσαγεν ἀνάλαφρος ἀπ’ τ’ ἀκρογιάλι ὁ μπάτης
 τοῦ ὄνειρου ναυορρίζοντας τὴν ἡρεμὴ ζωὴ.

Οἱ ἐργάτες ἐροβόλαγαν ἀπὸ τὰ μονοπάτια
 κα’ ὁ ὕπνος ἐπασπάτενε στὰ κουρασμένα μάτια
 κα’ ἀπὸ ἓνα τζάκι ἀργὰ ὁ καπνὸς σάν ἀπὸ θυμιατηρί
 ἔλεγε πὸς θυμιάτιζε τὸν ἥλιον πὸν εἶχε γύρει.

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

ΝΤΕ ΛΑ ΜΠΡΟΥΤΕΡ. — Εἶναι ἀπὸ ἀδυναμία πὸν μι-
 σοῦμε ἓναν ἐχθρὸ καὶ ὄν ἰρευόμαστε νὰ ἐκδικηθοῦμε. Καὶ
 εἶναι ἀπὸ ραθυμία πὸν καταπραϊνόμαστε καὶ δὲν ἐκδικου-
 μαστε καθόλου.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΧΗΜΕΙΑΣ

Ἀναλυτικὴ, Ἀνοργάνου, Ὀργανικῆς, μετὰ πειραμάτων
 καὶ ἀσκήσεων, διὰ τοὺς ὑποψηφίους τῶν δημοσίων δια-
 γωνισμῶν, ἢ εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων καὶ τοὺς τῶν ἐ-
 πιπέτων καὶ τελικῶν ἐξετάσεων τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ
 φαρμακευτικοῦ τμήματος καὶ τῆς ἱατρικῆς σχολῆς.

Πληροφορίαι ἐν τῇ Βιομηχανικῇ Ἀκαδημίᾳ (Πλατεία
 Κάνιγγος).

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Γιαν. Κοκκ. Ἡράκλειο Κρήτης. Ἀπὸ τὸ ποίημά σου «Παρθένος Χαμὸς» μᾶς ἄρσε τούτη ἡ στροφή καὶ τὴν τυπώουμε δῶ :

Πένθημα χύνουν πάνταθε
ἀπ' τὴν εἶδή που σβύστη
μὰ χούφτα χώρα καθεμιά
καὶ γύρωθεν ἐσείστη
ἀπὸ τὰ ξεφωνήματα
ψηλὸ ἴνα κυπαρίσι
πού προσπαθεῖ νὰ χύσει
λίγη παρηγοριά.

— κ. Λ. Χρ. Ὅχι στίς 10 τοῦ Νοέβρη, καθὼ; σοῦ γράψαμε καταλάθος, σὸ περατμένο «Χωρὶς γραμματόσημο» μὰ στίς 10 τοῦ Δεκέβρη τελιώνει ἡ προθεσμία γιὰ τίς διήλωσε; τῆς συντρομῆς τοῦ 1915.

ΝΤΕ ΛΑ ΜΠΡΟΥΓΕΡ. — Πρέπει νὰ γελᾷ; πρὶν εὐτυχίσεις, ἀπὸ φόβο μὴν πεθάνῃς πρὶν γελᾶσης.

ΣΑΑΔΗ. — Ἐμπιστέψου σὸν ἄνθρωπο πού φοβᾶται τὸ Θεό, καὶ φυλάξου ἀπὸ κείνονε πού δὲ φοβᾶται παρὰ τὸ Σουλτάνο.

ΣΑΑΔΗ. — Ἄν εἶσαι βασιλιάς; κἀνε γιὰ τὸ λαὸ σου ὅ,τι ἔκανε γιὰ σένα ὁ Θεός.

ΣΑΑΔΗ. — Γιὰ νὰ κάψεις ἓνα δάσος φτάνει μὴ στίθα.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γραμμὴ Πειραιῶς—Κυκλάδων

Γραμμὴ Πειραιῶς—Ἀλεξανδρείας

Τὸ μὲ διπλοῦς ἑλικας καὶ μηχανὰς ἀφθάτου ταχύτητος πολυτελείας καὶ ἀνεσσεως θαλαμηγῶν ἀτμόπλοιοι «ΕΣΠΕΡΙΑ» ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (Πορταλία Τρούμπας).

Ἐκαστὴν ΠΕΜΠΤΗΝ, ὄραν 10.30 μ. μ. διὰ Σῦρον, Τήρον, Ἄνδρον καὶ Κόρθιον.

Ἐκαστον ΣΑΒΒΑΤΟΝ, ὄραν 3 μ. μ. διὰ Ἀλεξανδρείαν. Διὰ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

Ἐν Ἀθήναις. Γραφεῖα Γεν. Διευθύνσεως, ὁδὸς Ἀπελλοῦ ἀριθ. 1 καὶ εἰς τὰ Πρακτορεῖα ταξειδίων κ. κ. Θωμᾶ Κούκ καὶ Υἱοῦ, Ἀδελφῶν Γκιόλμαν καὶ Σ. Σωμάδου, (πλατεῖα Συντάγματος) καὶ Ἰωάν. Ρέντα (παρὰ τὸν ἡλεκτρικὸν σταθμὸν Ὀμνοίας).

Ἐν Πειραιεῖ. Γεν. Πρακτορεῖον, ὁδὸς Φίλωνος, 44, (ἐπισηθεν Ἁγίας Τριῆδος).

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Μ. Π. Σαλβάγαν, ὁδὸς Ἀντωνιάδου, 1. (Ἐκ τοῦ Πρακτορεῖου)

ΣΑΑΔΗ. — Ζήτα τὴν ἀλήθεια ἀπὸ τοὺς ἐχτροὺς σου.

ΝΤΕ ΛΑ ΜΠΡΟΥΓΕΡ. — Κεῖνα τὰ πράματα πού ἐπιθυμοῦνται πῶ πολλὸ, κεῖνα δὲν ἔρχονται ποτέ ἢ ἂν ἔρθουν, ἔρχονται σὲ καιρὸ καὶ σὲ περίστατες πού δὲν μποροῦνε νὰ μᾶς δώσουνε μεγάλη χαρὰ.

ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

Γενικὸς Διευθυντῆς ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΕΜΠΕΡΙΚΟΣ
ΤΑΧΕΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΛΑΔΟΣ—ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Τὸ ταχύπλοον θαλαμηγῶν Ἑλληνικὸν ὑπερωκεάνειον

“ΑΘΗΝΑΙ,”

ἀναχωρήσει ἐκ Πειραιῶς μέσῳ Καλαμῶν—Πατρῶν κατ' εὐθείαν διὰ Ν. Ὑόρκην τὴν 1 Δεκεβρίου.

Ἐπίσης τὸ μέγα ἑλληνικὸν ὑπερωκεάνειον

“ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ,”

ἀναχωρήσει ἐκ Πειραιῶς μέσῳ Καλαμῶν—Πατρῶν κατ' εὐθείαν διὰ Ν. Ὑόρκην τὴν 11 Δεκεμβρίου.

Ἐπίσης τὸ μέγα ἑλληνικὸν ὑπερωκεάνειον

“ΠΑΤΡΙΣ,”

ἀναχωρήσει ἐκ Πειραιῶς (μέσῳ Καλαμῶν—Πατρῶν) κατ' εὐθείαν διὰ Νέαν Ὑόρκην τὴν 19 Δεκεμβρίου

Δι' ἐπιβάτας, εἰσιτήρια καὶ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Πρακτορεῖον Ἑθν. Ἀτμόπλοιας ὁδὸς Ἀπελλοῦ 1. Ἄριθ. τηλ. 320.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ : Γενικὸν Πρακτορεῖον Ἑθν. Ἀτμόπλοιας τῆς Ἑλλάδος, ὁδὸς Φίλωνος ἀρ. 44 (ἐπισηθεν Ἁγίας Τριῆδος). Ἄρ. τηλ. 127.

Οἱ θέλοντες νὰ ἀποκλιπῶσι θέσει ἀνάγκη νὰ δηλώσωσι ἐγκαίρως εἰς τὰ Κεντρικὰ Πρακτορεῖα τῆς Ἐταιρίας καὶ εἰς τοὺς κατὰ τόπους ἀνεγνωρισμένους ἀντιπροσώπους.

ὑποστηρίζοντες τὰ Ἑλληνικὰ ἀτμόπλοια, ὑποστηρίζετε τὴν Σημιαίαν δαξ, μεγαλύνετε τὴν Πατρίδα δαξ.